

İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Seviyelerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi

A Comparative Analysis of Digital Literacy Levels of Communication Faculty Students

Merve ERDOĞAN¹

Öz

Dijitalleşmeyle birlikte yaşanan teknolojik gelişmeler insanların yaşamında köklü değişikliklere yol açmıştır. Küresel bir iletişim ağının oluşturulması toplumların sosyal, ekonomik ve kültürel yapılarının yeniden şekillenmesini sağlamıştır. Dijitalleşme süreciyle devam eden değişim ve dönüşüm sayesinde insanların bilgiye erişimi kolaylaşmıştır. Fakat doğru bilgiye ulaşmak ise zorlaşmıştır. Bu noktada insanların medya okuryazarlığı becerilerinin artırılması önem taşımaktadır. Ayrıca medya okuryazarlığının bir türü olan dijital okuryazarlık becerilerin öğrenilmesi ve geliştirilmesi insanların dijital dünyayı daha aktif ve bilinçli olarak kullanmaları için gereklidir. Özellikle çocukların ve gençlerin dijital ortamlarda karşılaştıkları bilgilere karşı eleştirel düşünme becerileri artırılmalıdır. Bu doğrultuda nicel desenlerden tarama yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışmada olasılıklı örnekleme türlerinden basit rastlantısal örnekleme kullanılmış ve 384 öğrenciye ulaşılmıştır. Çevrimiçi şekilde uygulanan ölçek formuyla veriler elde edilmiş ve ileri istatistiksel analizler yapılarak işlenmiştir. Sonuç itibarıyla öğrencilerin çoğu internetten bilgi edinmek amacıyla yaptıkları arama ve değerlendirmelerde kendilerine güvendiklerini belirtmişlerdir. Fakat öğrencilerin çoğunluğu çeşitli teknolojiler hakkında bilgi sahibi olmadıklarının da farkında olduklarını vurgulamışlardır. Çalışmada öğrencilerin cinsiyetlerine ve okudukları bölümlere göre dijital okuryazarlık seviyelerinin istatistiksel olarak farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. 25 yaş ve üzerindeki öğrencilerin, yaşları daha küçük öğrencilere göre dijital okuryazarlık seviyelerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerinin birinci sınıfta okuyan öğrencilere göre dijital okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğu araştırmanın önemli bulgularındandır.

Anahtar Kelimeler: Dijital okuryazarlık, Dijitalleşme süreci, Medya okuryazarlığı, Üniversite öğrencileri, Yeni medya

Abstract

Technological developments with digitalization have led to radical changes in people's lives. The creation of a global communication network has enabled the reshaping of the social, economic, and cultural structures of societies. Thanks to the ongoing change and transformation of the digitalization process, people's access to information has become easier. However, accessing accurate information has become difficult. At this point, it is important to increase people's media literacy skills. In addition, learning and developing digital literacy skills, which is a type of media literacy, is necessary for people to use the digital world more actively and consciously. Especially children and young people's critical thinking skills should be increased towards the information they encounter in digital environments. In this direction, in this study, which was carried out by scanning method from quantitative patterns, simple random sampling, one of the probability sampling types, was used, and 384 students were reached. Data was obtained with the scale form applied online and processed by performing advanced statistical analysis. As a result, most of the students stated that they were confident in the searches and evaluations they conducted to obtain information on the internet. However, the majority of the students emphasized that they were aware that they were not knowledgeable about various technologies. The study concluded that students' digital literacy levels did not differ statistically depending on their gender and the departments they studied. It has been revealed that students aged 25 and over have higher digital literacy levels than younger students. In addition, one of the important findings of the research is that fourth-grade students have higher digital literacy levels than first-grade students.

Keywords: Digital literacy, Digitalization process, Media literacy, University students, New media

¹ Dr.Öğr.Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, merveerdogan@comu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-2866-9633>, <https://ror.org/05rsv8p09>

Makale Türü/Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received Date: 11.10.2024 – Kabul Tarihi/Accepted Date: 05.02.2025

Atıf İçin/For Cite: ERDOĞAN M., "İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık Seviyelerinin Karşılaştırmalı Bir Analizi", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2025;24(2): 821-836

<https://doi.org/10.17755/esosder.1565532>

License: **CC BY-NC 4.0**

Etik Kurul İzni: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulundan 07/12/2023 tarih ve 15/25 sayılı karar çerçevesinde etik kurul onayı alınmıştır.

Giriş

Bilgi ve iletişim teknolojileri geleneksel yaklaşımlardan farklı olarak bilginin üretimini, dağıtımını ve tüketimini değiştirmiştir. Özellikle dijital ve interaktif yöntemler kullanarak bilginin daha kolay üretimini sağlamıştır. Ayrıca bilginin hızlı dağıtımına ve tüketimine yol açmıştır (Üstündağ vd., 2017, s. 21). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı değişimi ve dönüşümü dijitalleşme sürecinin başlamasına neden olmuştur. Fiziki bir varlığın sayısal bir şekilde yeniden şekillendirilmesi dijitalleşmeyle sağlanmaktadır. Dijitalleşme verilerin elektronik araçlar kullanılarak sayısallaştırılması ve biçimlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Yani bilgisayarların işleyebileceği veriler, sesler, görüntüler, fotoğraflar ve çeşitli belgelerin sayısal şekilde veriye dönüştürülmesine dijitalleşme denilmektedir (Törenli, 2005, s. 99; Yücel ve Adiloğlu, 2019, s. 52). Dijitalleşme süreciyle toplumlar yeniden şekillenmiştir. Çünkü teknolojik gelişmelerle birlikte mekân ve zaman kavramları ortadan kalkmıştır. Bu sayede insanlar birbirleriyle daha çok etkileşim kurmuşlardır. Dünyanın bir ucundan diğer ucuna kadar uzanan iletişim ağları da dijitalleşme yoluyla gelişmiştir (Ersöz ve Özmen, 2020, s. 171).

Dijital olanaklar arttıkça bilgi ve iletişim teknolojileri alanları daha çok gelişim göstermiştir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler ve dijitalleşme süreci medyanın yapısını ve işlevini değiştirmesini sağlamıştır. Medya insanların bilgi edinmesini, olaylardan haberdar olmasını, karşılıklı olarak iletişim kurulmasını, boş zamanların değerlendirilmesini ve eğlenme gibi birçok ihtiyacın karşılanmasını sağlamaktadır. Tek yönlü bilgi akışına olanak tanıyan geleneksel medya araçları yerini interaktif ve katılımcı bir yapıya bırakmıştır. Bu gelişmeleri takiben medya ortamlarında insanların geçirdikleri süreler de artmıştır. Kendi profillerini oluşturup çeşitli medya ortamlarında gezen kişiler fikir ve düşüncelerini dijital ortamlarda sıklıkla paylaşır duruma gelmişlerdir. Kendini ve hayatlarına dair düşünceleri diğer kullanıcılara aktaran kişiler birer dijital anlatıcı durumuna dönüşmüşlerdir (Vural ve Bat, 2010, s. 3372; Karaduman, 2019, s. 685). Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler büyük iletişim holdinglerini ve iletişimle ilgili birçok endüstri şirketini ortaya çıkarmıştır. Bu sayede medya endüstrisinde gelişim ve dönüşümler teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesini sağlamış ve medyanın güç kazanmasına yol açmıştır. İnsanları bilgilendirmeyi sağlayan, yönlendiren, eğiten medya onların yaşam biçimlerini kültürel ve eğlenme anlayışlarını da değiştirmiştir. Güçlü ve baskın bir etkiye sahip olan medya birer medya tüketicisi olan insanların görsel, işitsel ya da yazılı medya ürünlerine maruz kalmalarına sebep olmuştur. Bu durum ise insanların medyayı doğru anlayabilmeleri ve medyadan gelen bilgileri sorgulayabilmelerini zorunlu kılmaktadır (Avşar, 2013, s. 6). Bu noktada medya okuryazarlığı insanların medya metinlerini daha iyi çözümlemeleri için fırsat sunmaktadır. Bilme, farkındalık ve beceri gibi bileşenlerin medya okuryazarı olmak için önemli olduğu vurgulanmaktadır. Bu bileşenlere sahip insanlar ise medya ve medya endüstrisi hakkında bilgi sahibi olmakta ve bu yerlerden gelen çoğu olumsuz durumun farkına varmaktadır. Özellikle medya endüstrilerinin amacının, izleyicileri nasıl gördüğünün ve medyanın olumsuz etkilerinin farkına varılmasına olanak tanımaktadır (Binark vd., 2007, ss. 55-57). Farklı medya türlerinin kullanıldığı günümüzde dijitalleşme süreci insanların değer yargılarını, düşünce yapılarını, dünyayı algılama ve yorumlama biçimlerini etkilemektedir. Doğru bilgileri yanlış bilgilerden ayırmayı, bilgiye eleştirel gözle bakabilmeyi öğreten ve etik, estetik, bilişsel yetenekleri etkin kullanabilmeyi gerektiren medya

okuryazarlığı aynı zamanda medya içeriklerinin yazılı, görsel ve işitsel şekilde yeniden analiz edilmesini ve değerlendirilmesini sağlamaktadır. Ayrıca üretilen yeni bilgilerin ise başka insanlara doğru bir şekilde aktarılmasına imkân tanımaktadır (Aufderheide, 1993, s. 32; Thoman, 1999, ss. 1-2; İnceoğlu, 2006, s. 4; Türkoğlu, 2007, s. 285).

Bilgiye erişimin kolaylaşması insanların dünyanın dört bir yanındaki olaylardan haberdar olmasını sağlamış ve dünyayı küçültmüştür. Fakat bu durum insanları kendi alanlarındaki bilgilerin yanı sıra farklı disiplinler hakkında da bilgi ve yeteneklerini geliştirmek zorunda bırakmıştır. Çünkü bilgisayar teknolojilerini ve dijital ortamları kullanmak insanların belirli yetenek ve yetilerini geliştirmesini gerektirmektedir. Bilginin sınır tanımaz bir şekilde yayılması ise geleneksel okuryazarlık dışında yeni okur yazarlık türlerinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Yeni okuryazarlıklar ise yeni beceriler ve yeni yetenekleri öğrenmeyi zorunlu kılmıştır (Önal, 2010, s. 106; Sur, 2022, s. 446). Dijital sürecin devamlı gelişimi toplumun aile yapısını da değiştirmiştir. Özellikle bu değişimden çocuklar ve gençler çok etkilenmiştir. Sosyal bir alan sunan medya ortamları onların medya mesajlarına maruz kalmalarına sebep olmuştur. Bilgi akışının fazla olduğu bu ortamlarda dezenformasyonlara maruz kalmak kaçınılmaz olmuştur. Genellikle çocuklar ve gençler ise gelen bu mesajlara eleştirel düşünerek bakamamakta ve yanlış bilgileri ayıklayamamaktadırlar. Ayrıca yeni iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte geleneksel sözlü ve yazılı iletişim haricinde internet ve bilgisayarlar öğrencilerin eğitim hayatında yenilikler ve kolaylıklar getirmiştir. Fakat öğrenciler için yeni ufuklar açan tüm bu gelişmeler ise onların okuryazarlık becerilerinin daha fazla artırılmasını gerektirmektedir. Yaşanan bu köklü değişim hem eğitimcilerin hem de öğrencilerin sürekli öğrenen bireyler olmaları için yeni beceriler ve yetenekler kazanmalarını ve var olan mevcut yeteneklerini güçlendirmeleri için önem taşımaktadır (Hasdemir, 2013, s. 463; Holum ve Gahala, 2001, s. 3).

Bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler medyanın kökten değişim ve dönüşüm geçirmesini sağlamıştır. Bu değişimler radyo, televizyon, gazete gibi kitle iletişim araçlarıyla başlamıştır. Ana akım kitle iletişim araçlarıyla yapılan yayınlar yerini günümüzde dijital yayıncılığa bırakmıştır. İnsanları pasif konumdan aktif konuma getiren günümüz medya ortamlarında kullanıcılar önceden sadece haberleri takip eden, okuyan, dinleyen konumundaydı. Fakat şu an kullanıcılar artık kendi oluşturdukları profillerde üreten, yorum yapan, düşüncelerini ve fikirlerini paylaşan konuma gelmiştir. Bu durum ise kültürel dönüşümde önemli bir rol oynamıştır. Dolayısıyla katılımcı kültür dijital medya okuryazarlığı kavramının gerekliliğini öne çıkarmıştır. Çünkü insanların ve toplumların dijital dünyada bilinçli bir şekilde hareket edebilmesi ve dijital okuryazarlık bilgi ve becerilerine sahip olması önem taşımaktadır (Özcan, 2017, s. 60). Bu noktadan yola çıkılarak çocukların ve genç kesimin dijital medya araçlarından gelen mesajlara eleştirel olarak yorum yapabilmesi, bu ortamlarda doğru bilgiyi nasıl arayacağını bilmesi ve kendini dezenformasyonlara karşı nasıl koruyacağını öğrenmesi gerektiği düşünülmektedir (Erdoğan ve Topçu, 2022, s. 255). Bu araştırmanın amacı İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık seviyelerini farklı değişkenler açısından incelemektir. Öğrencilerin internetten bilgi edinmek için arama yaparken kendi bilgilerine güvenip güvenmedikleri, farklı teknolojiler hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları, onların cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyleri, yaş gibi değişkenlerinin dijital okuryazarlık seviyeleri bağlamında anlamlı bir fark gösterip göstermedikleri gibi sorular araştırmanın alt problemleri

olarak görülmektedir. Bu araştırma günümüzde dijitalleşmenin hızla artması ile iletişim alanında eğitim alan öğrencilerin teknolojinin hızına, dijital dünyaya ne kadar entegre olduklarını ve dijital okuryazarlık becerilerinin ne seviyede olduğunu anlamak açısından önem taşımaktadır. Öğrencilerin doğru bilgiye erişmeleri değişen medya ortamına uyum sağlamaları onların mesleki başarıları için gereklidir. Bu sebeple dijital okuryazarlık konusu bağlamında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi özelinde ve İletişim Fakültesi öğrencileri üzerine gerçekleştirilen bu çalışma, öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin farklı değişkenler açısından araştırılması ve farklı üniversitelerdeki öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin karşılaştırılabilmesine olanak sunması yönünden özgündür.

1. Dijital Okuryazarlık

Bilgisayar ve çeşitli iletişim araçlarını kullanarak bilgi ve içerik üretme, paylaşma, tüketme ve dağıtma gibi süreçleri kapsayan yeni medya, teknolojinin her geçen gün gelişmesiyle birlikte önemini korumaktadır. Yeni medyada üretilen bilgi ve içerikleri anlamak için ise geleneksel okuryazarlıkların haricinde yeni okuryazarlık türlerinin öğrenilmesi gerekmektedir. Toplumun bilinçlendirilmesi ise bu konu kapsamında önem taşımaktadır. Çünkü yeni iletişim araçlarından gelen mesajları insanların anlaması ve doğru bir şekilde yorumlaması günümüzün en önemli sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır (Lin vd., 2013, ss. 160-161).

Son yıllarda dijital medya platformlarının etkisi insanlar ve toplumlar üzerinde artış göstermektedir. İnsanlar artık zamanlarının büyük bir kısmını bu platformlarda geçirmekte ve işlerini bu platformlar üzerinden yapmaktadır. Yani dijital ortamlar insanların yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bireylerin ve toplumların dijital medya ortamlarını kullanabilmeleri için gerekli yeteneklere sahip olması gerekmektedir. Özellikle insanlar kullandıkları dijital medya ortamlarından gelen bilgileri değerlendirebilmek, yorumlayabilmek, yeni kimlikler oluşturabilmek ve dijital medya içerikleri üretebilmek için gerekli becerilere ihtiyaç duymaktadırlar (Balaban-Salı, 2012, s. 292). En önemli geleneksel kitle iletişim araçlarından biri olan televizyonun revaçta olduğu dönemlerde okuryazarlık geleneksel basılı ve yazılı eserlerden ziyade televizyon üzerinden incelenmiştir. Daha sonraları ise dijitalleşme süreciyle birlikte gelişen dijital platformlar medyanın zararlı içeriklerinin farkına varmayı ve gelen mesajların doğru ya da yanlış olduğunu ayırt etmeyi gerektirmiştir. Dolayısıyla bu durum medya okuryazarı olmanın önemini ortaya çıkarmıştır (Aksoy vd., 2021, s. 862).

İnsanların medya okuryazarı olmak için medya okuryazarlığının temel ilkelerini bilmesi gerekmektedir. Ayrıca medya metinlerine eleştirel yaklaşmayı bilmeleri önem taşımaktadır. Medyadan gelen mesajların ve bilgilerin hepsinin doğru olmayabileceğini ve kurgulanmış olabileceğini insanlar göz önünde bulundurmalıdır. Medyanın kazanç sağlama üzerine kurulu olduğu, medyanın kendi kuralları çerçevesinde ve kendi söylemlerini oluşturarak insanları etkileyeceği belirtilmektedir. Bu sebeple medya okuryazarı olabilmek için tüm bunların bilincinde olarak medyayı kullanmak gerekmektedir (Solmaz ve Yılmaz, 2013, s. 57). Özellikle insanların medyadan gelen mesajları doğru bir şekilde değerlendirmeleri, medya metninin analizini doğru olarak yapabilmeleri büyük önem taşımaktadır. Medya metninin doğru analizleri sayesinde insanların metin mesajlarını ve enformasyonları değerlendirmeleri, yorumlamaları ve diğer insanlarla paylaşımları çoğunlukla doğru bilgiler üzerinden

gerçekleşecektir. Dolayısıyla bu durum medyada gezen dezenformasyonların azalmasını sağlayacaktır (Karatay ve Yıldız, 2020, s. 1115).

Dijital okuryazarlık, teknolojinin sağladığı araçların doğru ve etkili bir şekilde kullanılması yetisi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bu araçları eğitim, iş, günlük işler için kullanırken ulaşılan bilgilere güvenme, güvenilen bilgileri ise başkalarıyla paylaşabilme yeteneğidir. Yani dijitalleşmeyle birlikte gelişen teknolojik araçları insanların aktif olarak kullanabilmesi durumu olarak da tanımlanmaktadır. Nitekim dijital kaynaklara erişen insanların bu kaynaklardan gelen bilgileri doğru bir şekilde analiz edebilmesi, yorumlayabilmesi, yeni içerikler üretebilmesi, ürettiği içerikleri farklı dijital ortamlarda paylaşabilmesidir (Martin, 2005, s. 135; Holum ve Gahala, 2001, s. 4).

Dijital okuryazarlık kavramı 2000'li yıllara kadar, bilgisayar kullanma becerileri olarak ele alınmıştır. Fakat Web 2.0 ve mobil teknolojilerin ortaya çıkmasıyla birlikte insanların hayatının vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Tüm dünyada kullanımı hızlı bir şekilde yayılan bu araçlar sadece bilgisayar kullanma değil farklı teknolojileri de bilme, tanıma, kullanma anlamına da gelmektedir (Bayrakçı ve Narmanlıoğlu, 2021, s. 62).

İnternet kullanma becerileri dijital okuryazarlık yeteneklerinin bir parçasıdır. Fakat mevcut internet becerileri hızla ilerleyen teknolojiden dolayı insanlar için eksik kalmaktadır (Tinmaz vd., 2022, s. 2). Dijital okuryazarlık ekonomi kültürel ve sosyal alanlar gibi insanların hayatlarının her alanına etki etmektedir. Dijital çağa ayak uydurmaya çalışan bireylerin dijital okuryazarlık becerilerini öğrenmeleri gerekmektedir. Özellikle sık sık kullanılan alışveriş platformları, temassız ödeme süreçleri, online eğitim ve dijital vatandaşlık işlemleri gibi birçok iş, dijital teknolojilerin desteklediği mecralarda gerçekleştirilmektedir. Bu sebeple bu platformların kullanılmasının bilinmesi özellikle çağa ayak uydurabilmek açısından önem taşımaktadır (Bayrakçı ve Narmanlıoğlu, 2021, s. 49).

Çok kültürlü ve teknolojinin içerisinde olan toplum ve toplumun parçası olan çocukların ve gençlerin dijital medya okuryazarlığı konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca çocukların ve gençlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin tespit edilmesi ve onların bu konu bağlamında eleştirel bakış açısı geliştirmelerinin sağlanması, teknolojik devrimin getirdiği gereklilikleri öğrenmeleri önem taşımaktadır (Kellner, 1998).

Dijital okuryazar olan kişiler dijital ortamlar sayesinde kendi gelişimine katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla karşılaştığı herhangi bir sorunun üstesinden gelirken öğrendiği dijital okuryazarlık sayesinde hem toplumsal katılıma hem de üretime yardımcı olabilecek yetenekleri kullanabilmektedir (Duran ve Özen, 2018, s. 34). İnsanların dijital okuryazarı olması, temel bilgisayar tabanlı işlemleri yapabilmeleri ve bilgisayar üzerinden günlük kullanım sağlayıp istediği bilgilere erişebilmeleri anlamına gelmektedir. Ayrıca teknolojik araçlarda elde edilen bilgileri etkin bir şekilde kullanma ise yine dijital okuryazar olmanın gerekliliklerinden biri olarak görülmektedir. Yani teknik, bilişsel ve sosyal temel becerilerin geliştirilmesi dijital okuryazar olmanın en önemli şartlarından biridir. Dolayısıyla öğrencilerin ise eğitim teknolojilerini öğrenmeleri hem akademik hem de kişisel hayatları için önem taşımaktadır (Ng, 2012, s. 1068).

2. Araştırma Yöntemi, Uygulaması ve Örneklemi

Araştırmaya başlamadan önce Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne yapılan 2023-YÖNP-0900 no'lu başvuruyu, 07.12.2023 tarih ve 15/25 sayılı karar ile kurul etik olarak kabul etmiştir.

Çalışmada araştırma yöntemi olarak nicel desenlerden tarama yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada olasılıklı örnekleme türlerinden basit rastlantısal örnekleme kullanılmış ve 384 öğrenciye ulaşılmıştır. Örneklem sayısı belirlenirken ise Yazıcıoğlu ve Erdoğan'ın (2014) örneklem hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Bu hesaplamada sunulan tabloya göre 2500 kişilik evren için %95 güven aralığında minimum örneklem büyüklüğü 333 olarak belirlenmiştir. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi İletişim Fakültesinde öğrenimine devam eden toplam öğrenci sayısının 1163 olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla 384 kişiye ulaşılarak istenen sayıdan daha fazla kişiye erişilmiştir. Nitekim öğrencilere çevrimiçi şekilde ölçek ve demografik sorular uygulanarak bilgilerine ulaşılmıştır. Elde edilen veriler ise ileri istatistiksel analizler yapılarak ve istatistik programı kullanılarak incelenmiştir.

Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre dağılımı

		N	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	183	47,7
	Erkek	201	52,3
	<i>Toplam</i>	<i>384</i>	<i>100</i>
Yaş	18-19	101	26,3
	20-21	118	30,7
	22-23	75	19,5
	24-25	49	12,8
	25 +	41	10,7
	<i>Toplam</i>	<i>384</i>	<i>100</i>
Bölüm	Gazetecilik	99	25,8
	Radyo Televizyon ve Sinema	285	74,2
	<i>Toplam</i>	<i>384</i>	<i>100</i>
Sınıf	1. Sınıf	201	52,3
	3. Sınıf	90	23,4
	4. Sınıf	93	24,2
	<i>Toplam</i>	<i>384</i>	<i>100</i>

Tablo 1 incelendiğinde araştırmada yer alan İletişim Fakültesi öğrencilerinin %47,7'si (N=183 kişi) kadın iken %52,3'ü (N=201 kişi) erkektir. Yaş aralıkları bakımından öğrencilerin %26,3'ü (N=101 kişi) 18-19 yaş, %30,7'si (N=118 kişi) 20-21 yaş, %19,5'i (N=75 kişi) 22-23 yaş, %12,8'i (N=49 kişi) 24-25 yaş ve %10,7'si (N=41 kişi) 25 yaş ve üzerindedir. İletişim Fakültesi öğrencilerinin %25,8'i (N=99 kişi) Gazetecilik bölümü öğrencisi iken %74,2'si (N=285 kişi) Radyo Televizyon ve Sinema bölümü öğrencisidir. Öğrencilerin devam ettikleri

sınıflar ise %52,3'ü (N=201 kişi) 1. sınıf, %23,4'ü (N=90 kişi) 3. sınıf ve %24,2'si (N=93 kişi) 4. sınıftır.

3. Ölçüm Araçları ve Kullanılan Testler

Gerçekleştirilen bu çalışmada Ng tarafından (2012) geliştirilen Üstündağ, Güneş ve Bahçıvan (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanan likert dereceleme türünde hazırlanmış “Dijital Okuryazarlık Ölçeği'nden” faydalanılmıştır. 5'li likert tipi bir ölçek olan dijital okuryazarlık ölçeğinin orijinal versiyonunda 10 madde bulunmaktadır ve tek faktörlü bir yapıya sahiptir. Ölçek geçerlik ve güvenilirlik açısından incelenmiştir. 979 fen bilgisi öğretmen adayı üzerinde analizler yapılmış açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçek maddelerinin faktör yüklerinin sıfır. 46 ile sıfır. 74 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Sonrasında ise ölçekte bulunan 10 maddenin tek bir faktör altında toplanmış ve toplam varyansın %40'ını açıkladığı görülmüştür. Güvenirlik analizi için ise ölçeğin Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda ise ölçeğin Cronbach's Alfa katsayısı 0.86 olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu sonuca göre ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir. Araştırma verileri ve araştırma değişkenleri yani öğrencilerin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, bölüm ve sınıf düzeyleri) ileri istatistiksel analizler ile bulunmuştur. Verilerin değerlendirilmesinde ve sentezinin yapılmasında tanımlayıcı istatistik metotları kullanılmıştır. Bu metotlar ise frekans, yüzde, minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleridir.

Yapılan çalışmada kullanılan ölçeğin iç güvenilirliği Cronbach's Alpha değeri hesaplanarak bulunmuştur. Çalışmada kullanılan dijital okuryazarlık ölçeğinin iç güvenilirliğini belirlemek için Cronbach's Alpha değeri 0,945 olarak hesaplanmış ve bu değer ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu ortaya çıkarmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmıştır. Daha sonra ise normal dağılım sınaması elde edilmiştir. Normal dağılım değerlendirmesinde çarpıklık ve basıklık değerinin $\pm 1,5$ değeri arasında olması gerekliliği önem taşımaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Dijital okur yazarlık değişkenine ait çarpıklık değeri -0.740, basıklık değeri ise -0.199 şeklinde bulunmuştur. Bu sonuç ise dijital okuryazarlık değişkeninin normal dağılıma uygun olduğunu göstermektedir. Yapılan bu işlemleri takiben normal dağılıma uygunluk gösteren değişkenlerin bağımsız ikili grup karşılaştırmalarında -T-test uygulanmıştır. İki den fazla bağımsız grup karşılaştırılmasında ise ANOVA testleri yapılmıştır. Yapılan ANOVA testi sonrası anlamlı bir farklılığa rastlandığında farklılık gösteren grupların tespiti için post-hoc testlerinden, LSD ve Tamhane testlerinden yararlanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmeler 0,05 düzeyi için gerçekleştirilmiştir.

Araştırma değişkenlerine ait minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri ile çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. Dijital okuryazarlık değişkenine ait özet istatistikler

	N	Min.	Maks.	Ort.	Std. Sapma	Çarpıklık	Basıklık
Dijital Okuryazarlık	384	10,0	50,0	33,52	10,40	-,740	-,199

Tablo 2 incelendiğinde dijital okuryazarlık boyutundan alınan puanlar minimum 10 maksimum 50 puanken alınan ortalama puan $33,52 \pm 10,4$ 'tür. Dijital okuryazarlık değişkenine ait çarpıklık ve basıklık değerinin $\pm 1,5$ değerleri aralığında yer alması sonucunda dijital okuryazarlık değişkeninin normal dağılıma uygunluk gösterdiği kabul edilmiştir. Çalışmaya katılan İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık ölçeğinden aldıkları ortalama toplam puanın 33,52 olduğu görülmektedir. Ölçek toplam puanı 10 ile 50 arasında değişmektedir. Dolayısıyla bu sonuç öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin genel olarak iyi olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca bu sonuca göre birinci araştırma sorusunun yanıtlandığı görülmektedir.

4. Araştırma Soruları

1. İletişim Fakültesi öğrencilerinin genel dijital okuryazarlık düzeyleri nasıldır?
2. Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri yaşlarına göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeyleri bölümlerine göre farklılık göstermekte midir?

5. Bulgular ve Yorum

Bu araştırma İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık seviyelerinin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. 384 üniversite öğrencisine çevrimiçi şekilde uygulanan demografik sorular ve ölçek formunun sonuçlarına ait bulgular sunulurken ilk olarak öğrencilerin demografik ve öğrenim özelliklerine göre dağılımlarına bakılmıştır. Bu noktadan itibaren ise araştırma değişkenlerine ait betimsel analiz sonuçları incelenmiştir. Çalışmanın son kısmında ise öğrencilerin demografik özelliklerine göre dijital okuryazarlık seviyelerinin karşılaştırılmasına ilişkin veriler ortaya çıkarılmıştır.

Ölçek ve alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları

	N	Cronbach's Alpha
Dijital Okuryazarlık	10	,945

Araştırmada kullanılan Dijital Okuryazarlık Ölçeği tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Herhangi bir alt boyutu bulunmayan bu ölçeğin orijinal geliştiricisi Ng (2012), ölçeği tek faktörlü olarak oluşturmuştur. Üstündağ, Güneş ve Bahçıvan (2017) bu ölçeği Türkçeye uyarlamıştır. Türkçeye uyarlarken bu yapı korunmuştur. Dolayısıyla alt boyutlara ilişkin

Cronbach's Alpfa değerleri bulunmamaktadır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach's Alpfa değeri 0,945'tir. Nitekim bu sonuçlara göre ölçeğin genel olarak yüksek iç tutarlılığa sahip olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Dijital Okuryazarlık Ölçek maddelerine verdikleri puanların minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Dijital okuryazarlık ölçek sorularına verilen yanıtlara dair betimsel analiz sonuçları

	Min.	Maks.	Ort.±Std. Sapma
1. Kullandığım teknolojilerle ilgili karşılaştığım teknik problemleri nasıl çözeceğimi bilirim.	1	5	3,33±1,27
2. Yeni teknolojileri kolayca öğrenebilirim.	1	5	3,45±1,32
3. Önemli yeni teknolojileri takip ederim.	1	5	3,42±1,22
4. Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim.	1	5	3,2±1,21
5. Bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme amaçlı kullanma konusunda ve öğrendiklerimi sergileyebileceğim dijital öğretim materyallerini (Örneğin: Sunumlar, dijital hikayeler, wikiler, bloglar) geliştirmek için gereken teknik becerilere sahibim.	1	5	3,36±1,22
6. Bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda sahip olduğum beceriler yeterlidir.	1	5	3,22±1,19
7. İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim.	1	5	3,47±1,32
8. Siber güvenlik, webde arama ve internette sahtecilik vb. internet etkinlikleri ile ilgili konulara aşinayım.	1	5	3,27±1,28
9. Bilgi ve iletişim teknolojileri, bir projede çalışma ve diğer öğrenme etkinlikleri konusunda akranlarımla daha iyi iş birliği yapmamı sağlar.	1	5	3,43±1,28
10. Üniversitedeki çalışmalarında, arkadaşlarımla internet üzerinden (örn. Skype, Facebook, Bloglar aracılığıyla) sıklıkla yardımlaşırım.	1	5	3,38±1,4

Çalışmada tek bir boyut üzerinden dijital okuryazarlık seviyesini ölçen bir ölçek kullanılmıştır. Yapılan faktör analiziyle ölçekteki maddelerin tek bir ortak faktör altında toplandığı ve ölçeğin tek faktörlü yapısının desteklendiği doğrulanmıştır. Ölçekteki her bir madde 1-5 arasında puanlandırılmıştır. Yani ölçek toplam puanı minimum 10 maksimum 50 puan arasında değişebilmektedir. Ölçek tek boyutlu bir yapıya sahip olduğu için analizler ölçek toplam puanı üzerinden yapılmıştır. Bu çalışmada ise İletişim Fakültesi öğrencilerinin Dijital Okuryazarlık ölçeğinden aldıkları ortalama toplam puan 33,52'dir. Ölçek toplam puanının 10 ile 50 arasında değişebildiği için 33,52 ortalama puanı İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin genel olarak iyi olduğunu göstermektedir.

Tablo 3 incelendiğinde araştırmada yer alan İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık ölçek maddelerinden 3,47 ortalama ile verdikleri en yüksek puan "7. İnternette bilgi edinmek için yaptığım arama ve değerlendirmelerde kendime güvenirim." maddesine aittir. Ayrıca ölçek maddelerine 3,2 ortalama ile verilen en düşük puan "4. Birçok farklı teknoloji hakkında bilgi sahibiyim." maddesine aittir.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin cinsiyetlerine göre karşılaştırılması amacıyla uygulanan -T-test sonuçları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4. Cinsiyete göre dijital okuryazarlık düzeyi betimsel analiz sonuçları

	Cinsiyet	N	Ort.	Std. Sapma	t	P
Dijital Okuryazarlık	Kadın	183	32,79	9,64	-1,334	0,183
	Erkek	201	34,19	11,03		

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin cinsiyetlerine göre dijital okuryazarlık seviyelerinin istatistiksel olarak farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Yani kadın ve erkek öğrencilerin dijital ortamları kullanırken birbirlerine benzer dijital okuryazarlık becerilerine sahip oldukları söylenebilir. Elde edilen bu sonuca göre ise ikinci araştırma sorusunun yanıtlandığı görülmektedir. Çalışmanın bulgularına benzer olarak Hamutoğlu ve arkadaşları (2020) araştırmalarında cinsiyetin dijital okuryazarlığın alt boyutları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığı bilgisine erişmişlerdir.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin yaşlarına göre karşılaştırılması amacıyla uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin yaşlarına göre dijital okuryazarlık seviyelerinin karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA test sonuçları

	Yaş	N	Ort.	Std. Sapma	F	P	Anlamlı Fark
Dijital Okuryazarlık	18-19 ¹	101	31,54	10,83	4,657	0,001*	1-5
	20-21 ²	118	34,86	11,37			2-4
	22-23 ³	75	33,61	11,25			4-5
	24-25 ⁴	49	30,41	6,02			
	25 + ⁵	41	38,10	6,23			
	Toplam		384	33,52	10,40		

* $p<0,05$

Tablo 5 incelendiğinde dijital okuryazarlık seviyesi öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($F=4,657$, $p<0,05$). Sonuç olarak 25 yaş ve üzerindeki öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyesi ($\bar{X}=38,10$) 18-19 yaş ($\bar{X}=31,54$) ve 24-25 yaş aralığındaki öğrencilere ($\bar{X}=30,41$) göre daha yüksektir. Bunun yanında 20-21 yaş aralığındaki öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyesi ($\bar{X}=34,86$) 24-25 öğrencilere ($\bar{X}=30,41$) göre daha yüksektir. Dolayısıyla elde edilen bu sonuç üçüncü araştırma sorusunun yanıtını ortaya çıkarmıştır.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin okumakta oldukları bölümlere göre karşılaştırılması amacıyla uygulanan -T-test sonuçları Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6. Öğrencilerin okumakta oldukları bölümlerine göre dijital okuryazarlık seviyelerinin karşılaştırılmasına ilişkin -T- test sonuçları

	Bölüm	N	Ort.	Std. Sapma	T	p
Dijital Okuryazarlık	Gazetecilik	99	34,79	9,04	1,532	0,127
	Radyo Televizyon ve Sinema	285	33,08	10,82		

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin okumakta oldukları bölümlere göre dijital okuryazarlık seviyelerinin istatistiksel olarak farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0,05$). Elde edilen bu sonuç hem Gazetecilik hem de Radyo Televizyon ve Sinema bölümünde okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık yetenek ve yetilerinin benzer olduğunu ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla bu sonuca göre dördüncü araştırma sorusunun yanıtlandığı görülmektedir.

Öğrencilerin dijital okuryazarlık seviyelerinin sınıf düzeylerine göre karşılaştırılması amacıyla uygulanan ANOVA sonuçları Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7. Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dijital okuryazarlık seviyelerinin karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA test sonuçları

	Sınıf	N	Ort.	Std. Sapma	F	p	Anlamlı Fark
Dijital Okuryazarlık	1. Sınıf ¹	201	32,00	10,82	5,107	0,006*	1-4
	3. Sınıf ²	90	34,43	9,20			
	4. Sınıf ³	93	35,94	10,13			
	Toplam	384	33,52	10,40			

* $p<0,05$

Tablo 7 incelendiğinde dijital okuryazarlık seviyesi öğrencilerin sınıf düzeylerine göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır ($F=5,107$, $p<0,05$). Sonuç olarak 4. sınıf öğrencilerinin ($\bar{X}=35,94$) dijital okuryazarlık seviyeleri 1. sınıf öğrencilerine ($\bar{X}=32$) göre daha yüksektir. Bu sonuçtan farklı olarak ise Jan (2018) üç okulda 9. ve 10. sınıfta okuyan ortaöğretim öğrencileri üzerine dijital okuryazarlık seviyelerini belirlemeye yönelik bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda sınıf düzeyleri ile öğrencilerin dijital okuryazarlıkları arasında fark olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

6. Sonuç ve Öneriler

İletişim Fakültesi öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin araştırıldığı bu çalışmada öğrencilerin demografik özellikleri ve okudukları sınıf düzeylerine ilişkin bilgilere erişilmiştir. Daha sonra ise öğrencilerin araştırmada kullanılan ölçek maddelerine dair cevaplarına ulaşılmıştır. Elde edilen veriler ile öğrencilerin demografik özellikleri ve sınıf seviyelerine göre dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Çalışma sonucunda öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin genel olarak iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Fakat farklı teknolojiler hakkında öğrencilerin bilgi eksiklikleri bulunduğu da ortaya çıkmıştır. Bu sonucun çıkması öğrencilerin teknik becerilerinde ya da

alana özgü becerilerinde eksiklik olabileceği ya da pratik uygulamaların yetersizliği olabilir. Dolayısıyla dijital okuryazarlık sadece temel internet kullanımıyla sınırlı değildir. Farklı teknolojileri ve araçları da kapsamaktadır. Bu sebeple özellikle iletişim alanında öğrenim gören öğrencilerin değişen ve dönüşen dijital dünyaya ayak uydurabilmeleri, farklı teknolojiler hakkında bilgi sahibi olabilmeleri mesleki başarıları için önem taşımaktadır. Bu durumda ise öğrencilere farklı dijital araçların ve teknolojilerin kullanımı hakkında bilgi ve beceri kazanmalarını sağlamaya yönelik derslerin verilmesi ve uygulamaların yapılması önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra öğrencilerin çoğunun internetten bilgi ararken ve bu bilgileri değerlendirirken kendilerine güvendikleri ortaya çıkmıştır. Bu sonuç ise onların temel dijital okuryazarlık becerilerine sahip olduklarını göstermektedir.

Öğrencilerin cinsiyetlerine göre dijital okuryazarlık düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Yani bu durumda hem kadın hem de erkek öğrencilerin dijital ortamları kullanırken benzer dijital okuryazarlık becerilerine sahip oldukları sonucuna erişilmiştir. Bu sonuca benzer olarak, Argelagós ve Pifarré (2016) 18 kız 22 erkekten oluşan ortaöğretim öğrencileri üzerine gerçekleştirdikleri çalışmada, onların dijital okuryazarlık becerilerindeki cinsiyet ve dijital başarıyı ilişkilendirmişlerdir. Fakat gerçekleştirilen çalışmada cinsiyetin dijital başarıdaki farklılıklarla bağlantılı olmadığı sonucuna erişmişlerdir. Dolayısıyla dijital teknolojilerin yaygınlaşması ve erişiminin kolaylaşmasıyla cinsiyetin bu konu bağlamında eşitsizlikleri de azalttığı söylenebilir.

Ayrıca öğrencilerin okumakta oldukları bölümlere göre de dijital okuryazarlık düzeylerinin istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği araştırmanın önemli sonuçlarından. Bu durumda hem Gazetecilik bölümünde hem de Radyo Televizyon ve Sinema bölümünde okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık yetenek ve yetilerinin benzer olduğu görülmektedir. Araştırmada bulunan sonuçtan farklı olarak Zan ve arkadaşları (2021) üniversite öğrencilerine yönelik gerçekleştirdikleri çalışmada, farklı bölümlerde okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık farkındalık ve beceri seviyelerinin okudukları bölümlere göre değiştiği sonucuna varmışlardır. Bu durumda araştırmalarda farklı sonuçların çıkmasının öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümlerin farklı olması, bölümlerde işlenen derslerin farklılığı, öğrencilerin sosyal ve ekonomik durumları gibi çeşitli nedenleri olabilir.

Araştırmadan elde edilen bir diğer önemli sonuç ise 25 yaş ve üzerindeki öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin diğer yaş aralığındaki öğrencilere göre daha yüksek olduğudur. Dolayısıyla bu durum öğrencilerin yaşları ilerledikçe dijital ortamlara daha iyi ayak uydurdukları ve dijital becerilerini zaman içerisinde daha da geliştirdiklerini göstermektedir. Eshet-Alkalai ve Chajut (2009) çalışmalarında dijital okuryazarlıkta zaman içindeki değişimler konusunu ele almışlardır. Fakat bu sonuçtan farklı olarak insanların dijital okuryazarlık becerilerinin yaşam boyu değişimleri yani yaş almalarıyla değil, teknolojik olarak çok fazla deneyime sahip olmalarıyla ilgili olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Dolayısıyla insanların dijital okuryazarlık düzeylerinin sadece yaş faktörüne bağlı olmadığı insanların teknolojiye olan ilgilerine, teknoloji kullanım becerilerine ve deneyimlerine de bağlı olduğu düşünülebilir. Ayrıca dördüncü sınıfta okuyan öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerinin birinci sınıfta okuyan öğrencilere göre daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla üst sınıflara geçen öğrencilerin okulda gördükleri araştırma konusu ile bağdaşan Medya Okuryazarlığı dersinin onlara okuryazarlık becerileri kazandırdığı söylenebilir. Birinci sınıfta okuyan öğrencilerin ise

sınıf düzeyleri arttıkça dijital becerileri kazanmaya devam edecekleri ve bu becerileri geliştirecekleri ifade edilebilir. Öğrencilerin temel internet kullanımı dışında sosyal medya yönetimi, veri analizi, dijital güvenlik gibi çeşitli alanlarda bilgi ve beceri kazanmaları da önem taşımaktadır. Çünkü dijital teknolojilerin her geçen gün gelişmekte ve değişmekte olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla İletişim Fakültesi öğrencilerinin hayatları boyunca dijital becerilerini geliştirmeleri ve bu gelişimlere teşvik edilmeleri gerekmektedir. Bu sebeple öğrencilere bu konuya ve dijital okuryazarlık seviyelerini artırmaya ve geliştirmeye yönelik eksikliklerini giderecek derslerin ve eğitim programlarının verilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Aksoy, N. C., Karabay, E. ve Aksoy, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 14(2), 859-894. <https://doi.org/10.18094/josc.871290>
- Argelagós, E. ve Pifarré, M. (2017). Unravelling secondary students' challenges in digital literacy: A gender perspective. *Journal of Education and Training Studies*, 5(1), 42-55. <https://doi.org/10.11114/jets.v5i1.1517>
- Aufderheide, P. (1993). *Media literacy: A report of the National Leadership Conference on Media Literacy*. Aspen Institute.
- Avşar, Z. (2013). Medya okuryazarlığı. *İletişim ve Diplomasi*, 2(5), 5-17.
- Balaban-Salı, J. (2012). Yeni medya okuryazarlığı. D. Yengin içinde, *Yeni medya ve...* (s. 291-310). Anahtar Kitaplar.
- Bayrakçı, S., ve Narmanlıoğlu, H. (2021). Türkiye'deki lisans öğrencilerinin ve mezunlarının dijital okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 12(46), 46-67. <https://doi.org/10.5824/ajite.2021.03.003.x>
- Binark, M. ve Bek, M.G. (2007). *Eleştirel medya okuryazarlığı: Kuramsal yaklaşımlar ve uygulamalar*. Kalkedon Yayınları.
- Duran, E., ve Özen, N. E. (2018). Türkçe derslerinde dijital okuryazarlık. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 3(2), 31-46.
- Erdoğan, M. ve Topçu, Ç. (2022). Yeni medya okuryazarlığı üzerine bir araştırma: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, (37), 252-272. <https://doi.org/10.31123/akil.1077886>
- Ersöz, B. ve Özmen, M. (2020). Dijitalleşme ve bilişim teknolojilerinin çalışanlar üzerindeki etkileri. *AJIT-E: Academic Journal of Information Technology*, 11(42), 170-179. <https://doi.org/10.5824/ajite.2020.03.007.x>
- Eshet-Alkalai, Y. ve Chajut, E. (2009). Changes over time in digital literacy. *Cyber Psychology & Behavior*, 12(6), 713-715. <https://doi.org/10.1089/cpb.2008.0264>
- Hamutoglu, N. B., Gemikonakli, O., De Raffaele, C., ve Gezgin, D. M. (2020). Comparative cross-cultural study in digital literacy. *Eurasian Journal of Educational Research*, 88, 121-147. <https://doi.org/10.14689/ejer.2020.88.6>
- Hasdemir, T. (2013). Çocukların geleneksel medya ve yeni medya ile ilişkileri üzerine bir çalışma. *Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi Bildiriler Kitabı*, 1, 445-472.
- Holum, A., ve Gahala, J. (2001). *Critical issue: Using technology to enhance literacy instruction*. <https://eric.ed.gov/?id=ED480229>
- İnceoğlu, Y. (2006). Medyayı doğru okumak. N. Türkoğlu (Ed.) içinde, *Medya okuryazarlığı* (s. 4-7). Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.

- Jan, S. (2018). Gender, school and class wise differences in level of digital literacy among secondary school students in Pakistan. *Issues and Trends in Educational Technology*, 6(2). <https://www.learntechlib.org/p/185365/>
- Karaduman, S. (2019). Yeni medya okuryazarlığı: Yeni beceriler/olanaklar/riskler. *Erciyes İletişim Dergisi*, 6(1), 683-700. <https://doi.org/10.17680/erciyesiletisim.484193>
- Karatay, H. ve Yıldız, İ. (2020). Etkileşimli öğrenme yöntemine uygun medya okuryazarlığı eğitimi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 19(3), 1112-1134. <https://doi.org/10.21547/jss.734323>
- Kellner, D. (1998). Multiple literacies and critical pedagogy in a multicultural society. *Educational Theory*, 48(1), 103-122. <https://doi.org/10.1111/j.1741-5446.1998.00103.x>
- Lin, T. B., Li, J. Y., Deng, F. ve Lee, L. (2013). Understanding new media literacy: An explorative theoretical framework. *Journal of Educational Technology & Society*, 16(4), 160-170.
- Martin, A. (2005). DigEuLit – a European frame work for digital literacy: A progress report. *Journal of e-Literacy*, 2(2), 130-136.
- Ng, W. (2012). Can we teach digital natives digital literacy? *Computers & Education*, 59, 1065–1078.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel değişim sürecinde yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık: Türkiye deneyimi. *Bilgi Dünyası*, 11(1), 101-121. <https://doi.org/10.15612/BD.2010.258>
- Özcan, A. (2017). Dijital medya okuryazarlığı: Sorunlar, uygulamalar ve beklentiler. *AJIT-e: Academic Journal of Information Technology*, 8(28), 55-66. <https://doi.org/10.5824/1309-1581.2017.3.004.x>
- Solmaz, B. ve Yılmaz, R.A. (2012). Medya okuryazarlığı araştırması ve Selçuk Üniversitesinde bir uygulama. *Selçuk İletişim*, 7(3), 55-61. <https://doi.org/10.18094/si.70802>
- Sur, E. (2022). Okuryazarlık kavramı ve Türkiye’deki okuryazarlık araştırmaları üzerine bir inceleme. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi (AKEF) Dergisi*, 4(2), 445-467.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed). Allynand Bacon.
- Thoman, E. (2003). Skills ve Strategiesfor media education. https://www.medialit.org/reading_room/pdf/CMLskillsandstrat.pdf adresinden alındı. Erişim Tarihi: 20.09.2024.
- Tinmaz, H., Lee, Y. T., Fanea-Ivanovici, M., ve Baber, H. (2022). A systematic review on digital literacy. *Smart Learning Environments*, 9(1), 21. <https://doi.org/10.1186/s40561-022-00204-y>
- Törenli, N. (2005). *Yeni medya, yeni iletişim ortamı*. Bilim ve Sanat Yayınları.
- Türkoğlu, N. (2007). *Medya okuryazarlığı*. Kalemus Yayınları.

- Üstündağ, M. T., Güneş, E., ve Bahçivan, E. (2017). Turkish adaptation of digital literacy scale and investigating pre-service science teachers' digital literacy. *Journal of Education and Future*, 12, 19-29.
- Vural, B., Akıncı, B. ve Bat, M. (2010). Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. *Journal of Yaşar University*, 20(5), 3348-3382. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/179294>
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2014). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık. <https://www.detayyayin.com.tr/urun/spss-uygulamali-bilimsel-arastirma-yontemleri>
- Yücel, G. ve Adiloğlu, B. (2019). Dijitalleşme- yapay zekâ ve muhasebe beklentiler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 17, 47-60.
- Zan, B., Çolaklar, H., Altay, A., ve Taşkın, N. (2021). A study on digital literacy skills of faculty of letters students: Use of university library. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 16(1), 152-171.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazar, herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan etmektedir.